

A parlamenti helyzet.

— Tisza István aradi útja.

(Saját tudósítónktól.) A képviselőházban ma az ülésrőlen kívül igen élénk volt az élet. A Ház elnöke ma is több politikust fogadott, akik azután pártfeleikkel és más pártbeliekkel folytatták tovább az eszmecserét.

Berzeviczy Albertnél ma Apponyi Albert gróf, Tóth János, Tisza István gróf, Andrássy Gyula gróf és Désy Zoltán jártak; az elnök valamennyiükkel hosszasan tanácskozott. Andrássy Gyula gróf az elnökkel való tanácskozása után tárgyalásba vonta Batthyány Tivadar grófot és Kossuth Ferencet s kívülük az ellenzéknek és a munkapártnak több tagját. Andrássy gróf mindez urakkal terjedemesebb és behatóbb tanácskozást folytatott s nyilvánvalóvá lett, hogy a tanácskozások a parlamenti béke érdekében indított akciónak szólnak. Andrássy grófot ez irányú akciójában a legerősebben támogatja Bethlen István gróf, a Kossuth-párt tagja.

Azok a politikusok, akik ma az elnöknél jártak s akikkel Andrássy tanácskozott hosszabban értekeztek egymás között is és pártjuk vezetőférfiaival is. Így Kossuth Ferenc Batthyány Tivadar gróffal, Apponyi Albert gróf Kossuthtal, később Gál Sándorral, Tóth Jánossal és Bethlen István gróffal tanácskozott sokáig.

E tárgyalásokból megállapítható, hogy a békeakció nem lanyhult el s hogy a békére való hajlandóság ma is minden oldalon erős. A béke sorsa még bizonytalan. De egész határozottsággal lehet konstatálni, hogy ma egyszerre, szinte váratlanul komoly béke-reményekkel lett tele a levegő s a helyzetet minden párton sokkal nagyobb optimizmussal ítélik meg, mint a legutóbbi napokban.

Tisza István gróf ma este utazott el Aradra, ahol csütörtökön délután mondja el beszámoló beszédét. Utjára a nemzeti munkapártnak harmincnegyezt tagja kíséri el. A beszámolót legelsőrendű politikai érdekességnek tartja mindenki s a kormánypárton és az ellenzéken egyaránt érdeklődő várakozással tekintenek Tisza gróf beszéde elé.

Szeged szeszígyasztása.

— Az elivott milliók. — Négyszázhatvankét korcsma Szegeden. — Milliók a koldusok zsebéből.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap lapszámunkban részletesen írtunk Szeged város szeszígyasztásáról és az évi szeszígyasztás kimutatása alapján megközelítő pontossággal kimutattuk, hogy milyen jövedelme van az államnak a csak Szegeden elfogyasztott szeszitalból. Ez az összeg eléri az egy millió koronát.

A szesz a legnagyobb ellensége az emberiségnek. Ahol nagy a szeszígyasztás, ott nagy a kulturátlanság, s ha egy népfajt el akarnak pusztítani, akkor csak rá kell szoktatni a pálinkaivásra. A pálinka nagyobb hatalom a fegyveres erőnél, s még a középkorban is okos hadvezetők szívesen alkalmazták, mint biztos hódító eszközt. Nem kell messzire mennünk, a gyarmatokat csak úgy sikerült az európai nagyhatalmasságnak megszerezni és főleg megtartani, hogy elláták őket pálinkával. Példa rá az indiánok, akiket „tüzitallal” tudtak csak az angolok békés emberré nevelni. Európának általános műveltség, kultura szempontjából a legelmaradottabb népe az orosz, — mert viszont az alkohol ígyasztás terén ő viszi el a pálmát. Európa éjszaki művelt népei, a svédek, norvégek, finnek és dánok a legkevesebb pálinkát ígyasztják, de aztán lámpával is kell ott keresni az írni olvasni nem tudó embert.

Sajnos, nálunk van analfabéta bőven, de isznak is pálinkát eleget. Tegnap cikkünkben kifejezést adtunk a pesszimizmusunknak,

mely szerint kételkedünk abban, hogy az alkohol ígyasztást elméleti eszközökkel, felolvasásokkal, röpiratokkal korlátozni lehetne, — amikor másrészt maga az állam, mint a legérdekeltebb fél óriási jövedelmezt húz ezen a réven; olyan jövedelmezt, amelyről nem tud lemondani, s amelynek elvesztése az állami költségvetést százmilliókra menő veszteséggel terhelne.

Nem is akarunk prédikálni ellene. Nem azért, mintha az állam érdekeit félténénk, hanem mert tudjuk hogy hiába való. Majd évtizedek múlva, ha az általános műveltség elterjedtebb lesz, ha majd az ország lakosságának nem negyvenhat százaléka lesz analfabéta, hanem talán csak tíz, vagy még kevesebb, akkor majd ez a veszedelem önmagától megszűnik. Addig nincs különösebb célja az ellene való agitációnak, mert nincs aki megértse.

Hanem azért valamelyes korlátozásokat még is kellene tenni. Legalább azt meg kellene tenni, amit más európai országok megtesznek, hogy nem adnak ki annyi korcsma, szeszárúsítási jogot, mint nálunk. Még Magyarországon sem mindenütt ilyen botrányosak e tekintetben az állapotok, mint Szegeden. Sehol olyan quantum-satis nem adnak korcsma és pálinka nyitásra engedélyt, mint nálunk.

Hallatlan állapot, hogy Szegeden összesen 462 korcsma és pálinkamérés van. Minden 266 lélekre jut egy korcsma. Kétszázhatvanhat lakosnak, ha egynegyedrésze felnőtt, vagyis olyan egyén, aki fizikailag elbirja az alkoholt és rendszeresen, vagy rendszeretlenül élhet vele. Ez pedig összesen hatvanhét ember. Hihető, sőt kétségtelen, hogy nem minden felnőtt ember iszik, tehát mondjuk, hogy a kétszázhatvanhat átlag lakos közül számíthatunk a legtöbbet 25—30 embert. Tehát huszonöt-harminc ember tart fön egy üzletet, gazdagit, egy existenciát és az államot. Huszonöt-harminc embernek már dukál egy korcsma, vagy pálinkás bolt. Sehol a világon ilyen brutális nyíltsággal nem dokumentálják a szesz-jövedék szükséges voltát és sehol ennyi italmérési engedélyt nem adnak ki, mint Szegeden. Külföldön minden 1200—1500 lakos után adnak csak italmérési engedélyt, nálunk kétszázhatvan lélekszám után adnak ki italmérési jogot. Van is hál' Isten annyi korcsma, meg pálinkás üzlet, hogy nem csoda, önkéntelenül is betévednek a jó magyarok. Különösen a külterületen több a becsali üzlet, mint a füszeráru kereskedés. És megélnék.

Tegnap cikkünkben csak az eladott alkoholmennyiséget jeleztük és azt a jövedelmezt, melyet az államnak profitál ez az üzlet. De mert társadalmi kérdéstről van szó, szükségesnek tartjuk a meglévő adatokból kimutatni, hogy mennyit tesz ki az az összeg, amit a ígyasztók ízetnek az elfogyasztott italnemüért?

Vegyük először a borért kiadott összeget. Megittak Szegeden egy esztendő alatt 2,823,900 liter bort. A bor átlagos áraul literenként 80 fillért számítva, ennek a bormennyiségnek az értéke csekély 2,259,120 korona. Sörből is megittak egy év alatt 1,105,500 litert, ami 60 fillér alapárban számítva 663,300 koronájába került a sörivőknek. Pálinkából 522,200 literrel kebelezték be az alkohol híveit. A pálinkaifélék egységára 2 korona és 40 fillér. Ezen az alapon a pálinkaivók 1,253,280 koronát pocskoltak el a saját egészségük megrontására.

Összegezve a tétéleket láthatjuk, hogy 4,175,700 koronára rug az az összeg, melyet a szegediek egy év alatt Bachus oltarán áldoznak. Nemtelenebb, komiszabb célra nem lehetne pénzt áldozni. Nagy a panasz a drágaságra, erre, arra, mindenre, mi a megélhetést nehezíti, csak arra nem panszkodnak, hogy drága az a pénz, amelyet szomjas torokk locsolására alkoholért kidobálnak. Négy millió koronáért milyen nagyszerű dolgokat

lehetne csinálni; milyen kulturális társadalmi intézményeket lehetne létesíteni. De adóba ízeni a pénzt, az fájdalmas, az kár, — ellenben meginni, óh az dicső mulatság.

Igazuk van azoknak, akik a drágaságot okozzák. Akinék van pénze pálinkára, az ízesse meg a húst is drágán. Csak az a baj, hogy a nem iszákos embereknek is meg kell ízetni. És hiába, nem lehet ezen segíteni, legalább egyelőre nem. Amíg több világosság, általános műveltség nem lesz, addig a milliókat nem közcélokra, hanem állati élvezetek kielégítésére fordítják az emberek.

Messina temetőjében.

(Saját tudósítónktól.) Ha Tripolisz az olasz diadal állomása, ez a Messina az olasz szerencsétlenség, a halálos olasz szerencsétlenség, éhletelenség, erőtlenség rettenetes szimboluma. 1908. december 28-án volt a rettenetes földrengés, amely az egész várost elpusztította. San-Franciscoban is volt földrengés, San-Francisco fölépült. Messina a rombolás legborzasztóbb állapotában van ma is. A kikötő még nincs rendben. A Lederer Sándor nevű hajó, amelytől itt bucsút ítettem, a nyílt tengeren horgonyoz le és egy bárkával jutok a partra. Az első impresszió ijesztő. A parton az összes házak romokban, emeletnyi magasságban hulladékok, romok — és ezt egy messinai mondta — ki tudja, hogy hány rom-katakomba alatt vannak porladó emberi hullák. A városháza épülete — valamikor nagyszerű lehetett — úgy áll, mintha egészen ép volna, csak közelről látni meg, hogy nincsteteje, az ablakok, a falak üresen merednek az égnek. Végig, az egész parton ilyen rom az egész város.

A városban nincs meg a régi rend, nincs polgármester és nincs városi képviselőtestület. On, Fizzo commissario regale az ur Messinában. Elmentem hozzá, mert a nagy katasztrófa adataira kíváncsi voltam. Ime:

1908-ban	190.000
lakosa volt Messinának. És ma,	
1911-ben	60.000
ebből	
messinai	35—40.000

a többi vagy olaszországi, vagy a környékbeli napszámos. Közel húszezer kőműves-napszámos dolgozik. A hivatalos vizsgálatok adatai szerint — ezt még nem írták meg — a katasztrófának összesen körülbelül 150.000 ember esett áldozatul. Érdeklődtem a birtokviszonyok iránt is, amit a földrengés szintén megváltoztatott. Érdekes. Messinában minden jelentkező, aki építeni akar és kötelezi magát, hogy a bemutatott tervek szerint bizonyos idő alatt házát fölépíti, ingyen kap telket. Egyébként faházakat építenek. Az ingyen telek mellett sem akar senkise építeni és a város még mindig csupa rom. Vannak házak, amelyekben a szekrény félig eltörve, ma, három év után még mindig úgy áll, ahogyan a földrengéskor volt. Az ablakok pedig még az egyébként épen maradt házakon sincsenek megcsinálva.

A rom-város mellett felépült egy új város — fából. A Via San Martini a körútja ennek a közel két kilométer hosszú területnek, amelyből jobbra is, balra is nyilegyenes fautcák nyílnak. Egy amerikai emberekből álló vállalat építette a házak nagyobb részét és épít állandóan. Egy ház havi bére 25—30 lira. Iskolák, felsőbb technológiai iskola, törvényszék, füstposta, mind-mind fából. Egy elegáns hotel fából. Minden fából. A lakóházak nem nagyobbak, mint a mi szürke villamosaink az utcákon. Ilyenben lakik egy család. Voltam egy ilyen házban. A konyha nem nagyobb, mint ahol egy íróasztal elfér. Az ágyak egymás fölött. Szék kevés, az asztal az ágy mellett. De a fal tele képekkel. A faházakat egyre építik. Nincs